EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

17. juuli 2008 *

Kohtuasjas C-226/07,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Finanzgericht Düsseldorfi (Saksamaa) 27. aprilli 2007. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. mail 2007, menetluses

**Flughafen Köln/Bonn GmbH**

*versus*

**Hauptzollamt Köln,**

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas, kohtunikud J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, A. Ó Caoimh (ettekandja) ja A. Arabadjiev,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: M. Poiares Maduro,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

arvestades kirjalikus menetluses ja 10. aprilli 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Flughafen Köln/Bonn GmbH, esindajad: *Rechtsanwalt* D. Schiebold ja *Rechtsanwalt* A. Richter,

– Hauptzollamt Köln, esindajad: *Oberregierungsrat* O. Meyer ja K. Deutschmann,

– Itaalia valitsus, esindaja: I. M. Braguglia, keda abistas *avvocato dello Stato* G. Albenzio,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: W. Mölls,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

**otsuse**

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT L 283, lk 51; ELT eriväljaanne 09/01, lk 405), artikli 14 lõike 1 punkti a tõlgendamist.

2 Eelotsusetaotlus on esitatud menetluses, mille pooled on Flughafen Köln/Bonn GmbH ja Hauptzollamt Köln (Kölni toll) ja mille esemeks on viimase keeldumine tagastada esimese poolt elektrienergia tootmiseks kasutatud gaasiõlilt 2004. aasta eest makstud maks.

## Õiguslik raamistik

*Ühenduse õigus*

3 Direktiivi 2003/96 põhjendustes 1–6 on sätestatud:

„(1) Nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/81/EMÜ (mineraalõlidele kehtestatud aktsiisimaksude struktuuri ühtlustamise kohta) [(EÜT L 316, lk 12), muudetud nõukogu 22. detsembri 1994. aasta direktiiviga 94/74/EÜ (EÜT L 365, lk 46)] ja nõukogu 19. oktoobri 1992. aasta direktiivi 92/82/EMÜ (mineraalõlide aktsiisimäärade ühtlustamise kohta) [(EÜT L 316, lk 19), muudetud nõukogu direktiiviga 94/74] reguleerimisala piirdub mineraalõlidega.

(2) Selliste ühenduse sätete puudumine, millega kehtestatakse elektrienergia ja muude energiatoodete madalaim maksustamistase peale mineraalõlide, võib avaldada negatiivset mõju siseturu nõuetekohasele toimimisele.

(3) Siseturu nõuetekohaseks toimimiseks ja ühenduse muu poliitika eesmärkide saavutamiseks on vaja ühenduse tasandil kehtestada suurema osa energiatoodete, sealhulgas elektrienergia, maagaasi ja kivisöe madalaim maksustamistase.

(4) Märkimisväärsed erinevused energia maksustamistasemete vahel liikmesriikides võivad kahjustada siseturu nõuetekohast toimimist.

(5) Liikmesriikide maksustamistasemete erinevusi saab vähendada, kehtestades ühenduse madalaima maksustamistaseme.

(6) [EÜ] asutamislepingu artikli 6 kohaselt tuleb keskkonnakaitse nõuded integreerida ühenduse muu poliitika määratlemisse ja rakendamisse."

4 Direktiivi 2003/96 artiklis 1 on sätestatud, et liikmesriigid kehtestavad energiatoodete ja elektrienergia maksud vastavalt sellele direktiivile.

5 Nimetatud direktiivi artikli 2 lõike 1 punktis b, koostoimes sama artikli lõikega 5, on märgitud, et direktiivis tähendab mõiste „energiatooted" tooteid, mis „kuuluvad KN-koodide 2701, 2702 ja 2704–2715 alla", nagu need kaupade koondnomenklatuuri koodid on sätestatud komisjoni 6. augusti 2001. aasta määruses (EÜ) nr 2031/2001 (millega muudetakse tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistikku käsitleva nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 (EÜT L 279, lk 1) I lisa), ja nimelt gaasiõli, mis kuulub selle kombineeritud nomenklatuuri (edaspidi „KN") rubriiki 2710.

6 Direktiivi 2003/96 artikli 4 lõikes 1 on sätestatud, et „[m]aksustamistasemed, mida liikmesriigid kohaldavad artiklis 2 nimetatud energiatoodete ja elektrienergia suhtes, ei või olla madalamad kui käesoleva direktiiviga ettenähtud madalaim maksustamistase".

7 Direktiivi 2003/96 artiklites 7–10 on sätestatud, et alates 1. jaanuarist 2004 kehtestatakse kütteaine või mootorikütuste või ka elektrienergia madalaim maksustamistase selle direktiivi I lisa kohaselt.

8 Direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punktis a on sätestatud:

„1. Lisaks sellele, mis on [nõukogu 25. veebruari 1992. aasta] direktiivi 92/12/EMÜ [aktsiisiga maksustatava kauba üldise korralduse ja selle kauba valdamise, liikumise ning järelevalve kohta (EÜT L 76, lk 1; ELT eriväljaanne 09/01, lk 179), muudetud nõukogu 20. juuli 2000. aasta direktiiviga 2000/47/EÜ (EÜT L 193, lk 73; ELT eriväljaanne 02/10, lk 186)] üldsätetega ette nähtud maksustatavate toodete maksust vabastamise kohta, ja piiramata muude ühenduse sätete kohaldamist, peavad liikmesriigid maksust vabastama järgmisena loetletud tooted tingimustel, mille nad sätestavad selleks, et tagada maksuvabastuse nõuetekohane ja arusaadav kohaldamine ning ära hoida maksudest kõrvalehoidmist, maksustamise vältimist ja muid kuritarvitusi:

a) energiatooted ja elektrienergia, mida kasutatakse elektrienergia tootmiseks, ja elektrienergia, mida kasutatakse elektrienergia tootmise suutlikkuse säilitamiseks. Liikmesriigid võivad siiski keskkonnapoliitikaga seotud põhjustel nimetatud tooted maksustada, ilma et peaks järgima käesolevas direktiivis sätestatud madalaimat maksustamistaset. Sellisel juhul ei võeta kõnealuste toodete maksustamist arvesse artiklis 10 sätestatud elektrienergia madalaima maksustamistaseme järgimisel”.

9 Direktiivi 2003/96 artikli 21 lõike 5 kolmandas lõigus on sätestatud:

„Üksust, mis toodab elektrienergiat oma tarbeks, käsitatakse turustajana. Olenemata artikli 14 lõike 1 punktist a võivad liikmesriigid maksust vabastada väikesed elektrienergiatootjad, tingimusel et nad maksustavad selle elektrienergia tootmiseks kasutatavad energiatooted”.

10 Direktiivi 2003/96 artikli 28 lõigetes 1–3 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid võtavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid vastu ja avaldavad need hiljemalt 31. detsembril 2003. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

2. Nad kohaldavad käesolevaid sätteid 1. jaanuarist 2004, välja arvatud artikli 16 ja artikli 18 lõike 1 sätted, mida liikmesriigid võivad kohaldada 1. jaanuarist 2003.

3. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid."

11 Nimetatud direktiivi artiklis 30 on sätestatud:

„Olenemata artikli 28 lõikest 2 tunnistatakse direktiivid 92/81/EMÜ ja 92/82/EMÜ kehtetuks alates 31. detsembrist 2003".

*Siseriiklik õigus*

12 Põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal kehtinud 21. detsembri 1992. aasta Mineralölsteuergesetz (mineraalõlimaksu seadus; *BGBl*. 1992 I, lk 2185; edaspidi „mineraalõlimaksu seadus") sisaldas järgmisi sätteid:

*„§ 1. Mõisted*

1) Mineraalõlisid maksustatakse maksustamisterritooriumil mineraalõlimaksuga […]

2) „Mineraalõlid” käesoleva seaduse tähenduses on:

[…]

4. [KN] rubriiki 2710 kuuluvad kaubad.

*§ 2. Tavamäär, mõisted*

1) Maksumäär on

[…]

4. 1000 liitri [KN] alamrubriigis 2710 00 69 märgitud gaasiõli kohta

a) 485,70 eurot, kui väävlisisaldus on üle 10 mg/kg,

b) 470,40 eurot, kui maksimaalne väävlisisaldus on 10 mg/kg […]”

13 Põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal kehtinud 24. märtsi 1999. aasta Stromsteuergesetz'i (elektrimaksuseadus; *BGBl.* 1999 I, lk 378) § 9 lõike 1 punktis 3 oli sätestatud, et elektrienergia, mis on toodetud 2 mW maksimaalse elektrivõimsusega tootmisüksuses, on juhul, kui täidetud on teatud tingimused, sellest maksust vabastatud.

14 1. augustil 2006 jõustunud 15. juuli 2006. aasta Energiesteuergesetz'iga (energiamaksu seadus; *BGBl*. 2006 I, lk 1534; edaspidi „energiamaksu seadus”) muudeti alates sellest kuupäevast ja otsese viitega direktiivile 2003/96 mineraalõlimaksu seadus kehtetuks. Energiamaksu seaduses on sätestatud:

*„§ 1. Maksustamisterritoorium, energiatooted*

1) Energiatooteid maksustatakse maksustamisterritooriumil energiamaksuga. […]

2) Energiatooted käesoleva seaduse tähenduses on:

[…]

2. [KN] rubriikidesse 2704–2715 kuuluvad kaubad

[…]

*§ 2. Maksumäär*

1) Maksumäär on

[…]

4. 1000 liitri [KN] alamrubriikides 2710 19 41 – 2710 19 49 märgitud gaasiõli kohta

a) 485,70 eurot, kui väävlisisaldus on üle 10 mg/kg,

b) 470,40 eurot, kui maksimaalne väävlisisaldus on 10 mg/kg

[…]

3) Erandina lõigetest 1 ja 2 on maksumäär

1. 1000 liitri [KN] alamrubriikides 2710 19 41 – 2710 19 49 korrektselt märgitud gaasiõli kohta

a) väävlisisalduse puhul üle 50 mg/kg,

61,35 eurot kuni 31. detsembrini 2008,

76,35 eurot alates 1. jaanuarist 2009,

b) 61,35 eurot maksimaalse väävlisisalduse puhul kuni 50 mg/kg,

[…]

kui neid kasutatakse kütteainena või gaasiturbiinide ja -mootorite käigushoidmiseks §-de 3 ja 3a mõttes soodusrežiimiga tootmisüksustes või kui neid tarnitakse neil otstarvetel […]

*§ 3. Soodusrežiimiga tootmisüksused*

1) Soodusrežiimiga tootmisüksused on püsivad ehitised

1. mille mehaaniline energia kulub ainult elektrienergia tootmisele

[…]

*§ 53. Maksuvabastus elektrienergia ning elektri- ja soojusenergia kombineeritud tootmisele*

1) Välja arvatud lõikes 2 sätestatud juhul antakse vastaval taotlusel energiatoodetele maksuvabastus, kui on kindlaks tehtud […], et neid on maksustatud ja kasutatud

1. elektrienergia toomiseks püsivates ehitistes

[…]

Juhul kui tootmisüksuses toodetud mehhaanilist energiat kasutatakse muul otstarbel kui elektrienergia tootmiseks, antakse esimese lause punktis 1 sätestatud maksusoodustust vaid energiatoodete sellele osale, mida kasutatakse elektrienergia tootmiseks.

2) Lõike 1 esimese lause punkti 1 kohaldatakse ainult tootmisüksustele, mille nominaalne elektrivõimsus on suurem kui [2] mW.

3) Maksuvabastus antakse energiatoodete kasutajale."

**Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus**

15 Põhikohtuasja hageja käitab Kölni-Bonni (Saksamaa) lennujaama. Lennukite elektriga varustamiseks pardal kasutab ta maaga ühendatud generaatorseadmeid. Selle elektrienergia tootmiseks kasutas ta 2004. aastal 585 642 liitrit maksustatud gaasiõli.

16 30. detsembril 2005 palus põhikohtuasja hageja, tuginedes direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punktile a, gaasiõlilt tasutud maksusumma tagastada.

17 18. jaanuaril 2006 jäeti tema taotlus rahuldamata põhjusel, et esiteks ei näe mineraalõlimaksu seadus maksu tagastamist ette juhul, kui maksustatud gaasiõli kasutatakse elektrienergia tootmiseks, ja teiseks ei ole direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punktil a vahetut õigusmõju.

18 Pärast tulemusteta haldusmenetluse lõppemist esitas põhikohtuasja hageja kaebuse Finanzgericht Düsseldorfile.

19 Eelotsusetaotluses märkis see siseriiklik kohus, et 10. juuni 1999. aasta otsuses kohtuasjas C-346/97: Braathens (EKL 1999, lk I-3419, punktid 29–31) kinnitas Euroopa Kohus, et direktiivi 92/81 artikli 8 lõike 1 punktil b on vahetu õigusmõju. Seega vastab nimetatud artikli 8 lõike 1 sissejuhatava lõigu sõnastus direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 sõnastusele. Lisaks näeb direktiivi 92/81 artikli 8 lõike 1 punkt b sarnaselt direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punkti a esimesele lausele ette selge ja täpse maksuvabastuse kohustuse.

20 Eelotsusetaotluse esitanud kohut paneb selles, et artikli 14 lõike 1 punkt a on tingimusteta ja täpne, kahtlema asjaolu, et selle sätte teise lause kohaselt võivad liikmesriigid „keskkonnapoliitikaga seotud põhjustel" nimetatud tooteid siiski maksustada. Siseriiklik kohus märgib, et kuigi need põhjused, mida direktiivis 2003/96 määratletud ei ole, näivad andvat liikmesriigi seadusandjale kaalutlusõiguse määratleda, milliseid energiatooteid maksustada, on siiski võimalik kindlaks teha, kas nimetatud seadusandja on või ei ole seda artikli 14 lõike 1 punktist a tulenevat pädevust teostanud. Mineraalõlimaksu seadust hiljem muutnud õigusnormidest või neid muudatusi ettevalmistavatest dokumentidest ei nähtu, et selle liikmesriigi seadusandja soovis jätkata elektrienergia tootmiseks kasutatava gaasiõli maksustamist keskkonnapoliitikaga seotud põhjustel. Liikmesriigi seadusandja oli seega selles küsimuses passiivne ega võtnud õigeaegselt direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punkti a siseriiklikku õigusesse üle. Seda tehti alles 1. augustil 2006 jõustunud energiamaksu seaduse vastuvõtmisega.

21 Neil asjaoludel otsustas Finanzgericht Düsseldorf menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [direktiivi 2003/96] artikli 14 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellel sättel on vahetu õigusmõju ettevõtjale, kes kasutas [KN] rubriigis 2710 nimetatud gaasiõli elektrienergia tootmiseks ja taotleb maksu tagastamist?"

## Eelotsuse küsimus

22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimuses sisuliselt teada, kas direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punktil a, mis näeb ette elektrienergia tootmiseks kasutatavate energiatoodete vabastamise selles direktiivis kehtestatud maksust, on vahetu õigusmõju, mistõttu eraõiguslik isik võib sellele sättele tugineda siseriiklikus kohtus siseriikliku tolli vastu algatatud asjas, nagu on põhikohtuasjas käsitletav asi, paludes, et kohus jätaks kohaldamata siseriikliku õiguse, mis on selle sättega vastuolus.

23 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb, et kui direktiivi sätted on nende sätete sisu silmas pidades tingimusteta ja piisavalt täpsed, võivad eraõiguslikud isikud neile siseriiklikus kohtus vaidluses riigi vastu toetuda nii juhul, kui riik on jätnud direktiivi siseriiklikku õigusesse ettenähtud tähtajal üle võtmata, kui ka juhul, kui direktiiv on üle võetud ebakorrektselt (vt eelkõige 19. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-6/90 ja C-9/90: Francovich jt, EKL 1991, lk I-5357, punkt 11; 11. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-62/00: Marks & Spencer, EKL 2002, lk I-6325, punkt 25, ja 5. oktoobri 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-397/01–C-403/01: Pfeiffer jt, EKL 2004, lk I-8835, punkt 103).

24 On selge, et põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal, nimelt pärast direktiivi 2003/96 siseriiklikku õigusesse ülevõtmiseks selle direktiivi artikli 28 lõikes 1 ette nähtud tähtaja ehk 2003. aasta 31. detsembri möödumist ei olnud Saksamaa Liitvabariik selle direktiivi Saksa õigusesse ülevõtmiseks võtnud vastu mingeid konkreetseid siseriiklikke õigusakte. Ülevõtmismeetmeid võeti alles hiljem energiamaksu seadusega, mis jõustus 1. augustil 2006.

25 Samuti on tuvastatud, et Saksamaa Liitvabariik ei olnud põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal kasutanud direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punkti a teises lauses sätestatud õigust, mis võimaldas tal erandina selle sätte esimeses lauses antavast maksuvabastusest siiski kehtestada „keskkonnapoliitikaga seotud põhjustel" maks energiatoodetele, nagu on elektrienergia tootmiseks kasutatav gaasiõli. Vaidlust ei ole selles, et sel ajal selles liikmesriigis kehtinud maksustamissüsteemis ei olnud

lähtutud nendest põhjustest, vaid piirduti varem mineraalõlide maksustamist reguleerinud direktiivide 92/81 ja 92/82 siseriiklikku õigusesse ülevõtmisega.

26 Kohtuistungil väitis aga Itaalia valitsus, et direktiivi 2003/96 artikli 28 lõikes 1 ette nähtud ülevõtmise tähtaeg ei kohaldu sätetele, mis nagu ka selle direktiivi artikli 14 lõike 1 punkti a teine lause annavad liikmesriikidele teatud valiku tegemise õiguse.

27 Selle argumendiga ei saa siiski nõustuda. Nimelt on direktiivi 2003/96 artikli 28 lõikes 1 täiesti ühemõtteliselt sätestatud, et liikmesriigid võtavad selle direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid vastu hiljemalt 31. detsembril 2003, tegemata vahet direktiivi eri sätete vahel. Samuti on igal juhul selge ka see, et 1. augustil 2006 jõustunud energiamaksu seaduses, millega võeti direktiiv 2003/96 Saksa õigusesse üle, ei kasutatud direktiivi artikli 14 lõike 1 punkti a teises lauses antud õigust, mistõttu ei saa liikmesriikidele selle sätte ülevõtmiseks antud tähtaja küsimus omada mingit tähtsust eelotsusetaotluse esitanud kohtule vastamisel.

28 Neid asjaolusid arvestades tuleb uurida, nagu väidavad ka põhikohtuasja hageja ja komisjon, kas direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punkt a on selle sätte sisu silmas pidades esiteks piisavalt täpne ja teiseks tingimusteta, nii et eraõiguslik isik võib vaidluses asjassepuutuva riigi ametiasutustega sellele sättele vahetult tugineda ajavahemiku suhtes, mil riik pärast nimetatud direktiivi artikli 28 lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumist ei olnud seda oma siseriiklikku õigusesse üle võtnud.

29 Esimese tingimuse kohta tuleb märkida, et direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punkti a osa, milles kohustatakse liikmesriike jätma elektrienergia tootmiseks

kasutatav gaasiõli selles direktiivis kehtestatud maksuga maksustamata, on piisavalt täpne, kuna selles määratletakse selgelt need tooted, millele maksuvabastus kohaldub (vt analoogia alusel 19. jaanuari 1982. aasta otsus kohtuasjas 8/81: Becker, EKL 1982, lk 53, punkt 27, ja eespool viidatud kohtuotsus Braathens, punkt 31).

30 Teise tingimuse kohta tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei välista direktiivi sättega liikmesriigile antud valikuõigus tingimata seda, et ainuüksi selle direktiivi sätete põhjal on piisava täpsusega võimalik kindlaks määrata eraõiguslikele isikutele antud õiguste sisu (vt selle kohta eespool punktis 17 viidatud kohtuotsus Francovich jt, punkt 17, ja 4. detsembri 1997. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-253/96–C-258/96: Kampelmann jt, EKL 1997, lk I-6907, punkt 39).

31 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et maksuvabastuse kohustuse tingimusetust ei saa mõjutada liikmesriikidele normi sissejuhatava fraasiga jäetud kaalutlusõigus, nagu on sätestatud direktiivi 2003/96 artikli 14 lõikes 1, mille kohaselt annavad liikmesriigid maksuvabastust „tingimustel, mille nad sätestavad selleks, et tagada maksuvabastuse nõuetekohane ja arusaadav kohaldamine ning ära hoida maksudest kõrvalehoidmist, maksustamise vältimist ja muid kuritarvitusi". Maksumaksja vastu, kes suudab tõendada, et tema poolt tasumisele kuuluv maks kuulub ühte direktiivis loetletud maksuvabastuse kategooriasse, ei saa liikmesriik kasutada väidet, et ta ei ole veel vastu võtnud õigusnorme, mille konkreetne eesmärk oleks maksuvabastuse kohaldamise lihtsustamine (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Becker, punkt 33; eespool viidatud kohtuotsus Braathens, punkt 31; 10. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-141/00: Kügler, EKL 2002, lk I-6833, punkt 52; 6. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-45/01: Dornier, EKL 2003, lk I-12911, punkt 79, ja 17. veebruari 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-453/02 ja C-462/02: Linneweber ja Akritidis, EKL 2005, lk I-1131, punkt 34).

32 Vastupidi sellele, mida väidavad põhikohtuasja kostja ja Itaalia valitsus, ei lükka seda järeldust ümber direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punkti a teises lauses liikmesriikidele antud õigus maksustada nimetatud tooteid keskkonnapoliitikaga seotud põhjustel. Nimelt on see maksuvabastuse üldreegli piirang vaid võimalus erand kehtestada, ja liikmesriik, kes seda võimalust ei ole kasutanud, ei saa tugineda ka enda tegematajätmisele, et jätta maksumaksjale andmata maksuvabastus, mida see võib direktiivi 2003/96 alusel õiguspäraselt nõuda (vt analoogia alusel eespool

viidatud kohtuotsus Kügler, punktid 59 ja 60, ning kohtuotsus Linneweber ja Akritidis, punkt 35)

33 Sellest tuleneb, et direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punktis a sätestatud kohustus vabastada elektrienergia tootmiseks kasutatavad energiatooted selles direktiivis kehtestatud maksust, on piisavalt täpne ja tingimusteta, et sellest tuleneks eraõiguslikele isikutele õigus siseriiklikus kohtus sellele sättele tugineda ja nõuda selle sättega vastuolus oleva siseriikliku õiguse kohaldamata jätmist.

34 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et isiku õigus tagasi saada maksu, mis on liikmesriigis sisse nõutud ühenduse õigust rikkudes, on tagajärg ja täiendab ühenduse õigusega õigussubjektidele antud õigusi, nagu neid tõlgendab Euroopa Kohus (vt eelkõige 9. veebruari 1999. aasta otsus kohtuasjas C-343/96: Dilexport, EKL 1999, lk I-579, punkt 23; 8. märtsi 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-397/98 ja C-410/98: Metallgesellschaft jt, EKL 2001, lk I-1727, punkt 84, ja eespool viidatud kohtuotsus Marks & Spencer, point 30).

35 Samuti tuleb märkida, et kohtuistungil märkisid põhikohtuasja pooled Euroopa Kohtu selleteemalisele küsimusele vastates, et põhikohtuasja hageja poolt toodetavale elektrienergiale kohaldus vaidlusaluste asjaolude asetleidmise ajal 24. märtsi 1999. aasta elektrimaksu seaduse § 9 lõike 1 punkt 3 sel ajal kehtinud redaktsioonis, mis nägi sisuliselt ette maksuvabastuse elektrienergialt, mida tootsid käitised, kelle tootmisüksused ei ületanud teatud nominaalset elektrivõimsuse piiri.

36 Neid asjaolusid arvestades väitsid komisjon ja põhikohtuasja kostja samal kohtuistungil seda, et direktiiviga 2003/96 ei oleks kooskõlas, kui põhikohtuasja hageja poolt elektrienergia tootmiseks kasutatavad energiatooted saaksid maksuvabastuse, kuna toodetud elektrienergia ise oli juba maksust vabastatud. Direktiivi 2003/96 artikli 21 lõike 5 kolmanda lõigu alusel võivad liikmesriigid olenemata selle direktiivi artikli 14 lõike 1 punktist a väikeste elektrienergia tootjate poolt toodetud elektrienergia maksust vabastada ainult sellisel selgel tingimusel, et nende tootmises kasutatud

energiatooted on maksustatud. Põhikohtuasja hageja väidab, et õigusnormidega, millega see direktiiv 2006. aasta jooksul siseriiklikku õigusesse üle võeti, kehtestati täpselt konkreetne maksumäär, mis on oluliselt väiksem üldiselt kohaldatavast maksumäärast, mis kehtis põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal.

37 Euroopa Kohus leiab, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on temalt palunud vastust ainult küsimusele, kuidas tõlgendada direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punkti a; eespool märgitud õiguslikud ja faktilised asjaolud, mis esitati ja mida arutati esimest korda alles Euroopa Kohtu menetluses, ei ilmne eelotsusetaotlusest ega huvitatud isikute poolt esitatud märkustest; põhikohtuasja hageja ja kostja kinnitasid Euroopa Kohtu selleteemalisele küsimusele vastates, et seda vaidluse aspekti põhikohtuasja üheski staadiumis puudutatud ei ole.

38 Arvestades eeltoodut ning täpsema ja detailsema asjakohase teabe puudumist, asub Euroopa Kohus seisukohale, et temale esitatud kohtuasja toimikust ei ilmne piisava selgusega, kas need erinevad elemendid võivad olla põhikohtuasja lahendamisel asjakohased ning olla seega kasulikud eelotsusetaotluse esitanud kohtule, kes asjas tehtava lahendi eest vastutavana saab kõige paremini hinnata Euroopa Kohtule esitatud küsimuste asjakohasust tema menetluses oleva kohtuasja iseärasuste seisukohast.

39 Seega tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 2003/96 artikli 14 lõike 1 punktil a, mis näeb ette elektrienergia tootmiseks kasutatavate energiatoodete vabastamise selles direktiivis kehtestatud maksust, on vahetu õigusmõju, ja seetõttu võib eraõiguslik isik siseriiklikus kohtus sellele sättele tugineda – ajavahemiku suhtes, mil asjassepuutuv liikmesriik ei olnud seda direktiivi oma siseriiklikku õigusesse üle võtnud – vaidluses, nagu on põhikohtuasjas käsitletav vaidlus, kus teine pool on selle liikmesriigi toll, ning nõuda, et kohus jätaks kohaldamata selle sättega vastuolus oleva siseriikliku õiguse ja et talle tagastataks selle sättega vastuolus olev maks.

**Kohtukulud**

40 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

**Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik, artikli 14 lõike 1 punktil a, mis näeb ette elektrienergia tootmiseks kasutatavate energiatoodete vabastamise selles direktiivis kehtestatud maksust, on vahetu õigusmõju, ja seetõttu võib eraõiguslik isik siseriiklikus kohtus sellele sättele tugineda – ajavahemiku suhtes, mil asjassepuutuv liikmesriik ei olnud seda direktiivi oma siseriiklikku õigusesse üle võtnud – vaidluses, nagu on põhikohtuasjas käsitletav vaidlus, kus teine pool on selle liikmesriigi toll, ja nõuda, et kohus jätaks kohaldamata selle sättega vastuolus oleva siseriikliku õiguse ja et talle tagastataks selle sättega vastuolus olev maks.**

Allkirjad